

KURULTAY : TEKNİK ELEMANLARIN MÜCADELESİNDE YENİ BOYUTLAR

Geçen yıl Türkiye'de ilk kez gerçekleştirilen Türkiye I. Teknik Eleman Kurultayı'nın ardından, alınan karar gereğince bu yıl 32 Teknik Eleman Örgütünün düzenlediği Türkiye 2. Teknik Eleman Kurultayı

7/8 Haziran tarihlerinde Ankara Selim Sırrı Tarcan Spor Salonunda toplandı.

TEK GÜNDEM MADDESİ: SENDİKALAŞMAK

2. Kurultay hazırlıklarını yürüten Kurultay Düzenleme Komitesi, teknik eleman sorunlarının temelinde sendikalaşmanın yattığının bilincinde olarak, 2. Kurultayın tek gündem maddesi olan Sendikalaşmayı işlemlerinin zorunlu olduğuna karar vermişti . Ocak ayı başından beri çalışmalarını sürdüren Kurultay Düzenleme Komitesi, Kurultayda tartışılmak üzere teknik elemanların sendikalaşmasını konu alan bir rapor hazırlamıştı.

TEKNİK ELEMAN SORUNLARI ANTİDEMOKRATİK UYGULAMA VE ÇIKARILAN KARARNAMELERLE GİDEREK ARTIYOR

Kurultay Düzenleme Komitesi teknik eleman sorunlarının çıkarılan kararnamelerle çözülmeyeceğini belirterek bugünkü teknik eleman sorunlarını şöyle saptamıştır.

- Teknik elemanlar becerilerini halkın hizmetine sunamamakta, üretim dışı istihdam edilmekte ve yönetime katılmamaktadır.
- Teknik elemanlar ülke ekonomisinin dışa bağımlılığı nedeniyle yerli teknolojinin gerçekleştirilmesini sağlamamakta, teknik hizmet ithali ile işsizliğe itilmekte, yurt dışına göçe zorlanmakta ve ülke idaresinde söz sahibi olamamaktadırlar.
- Teknik elemanlar kamu kuruluşlarında 657 sayılı Personel Kanunu kapsamında memur statüsü içinde çalıştırılmakta, ekonomik ve antidemokratik baskılar altında üretim dışı istihdamları bir yana, giderek artan hayat pahalılığı ve enflasyon karşısında geçimlerini temin edecek ücreti alamamak-

ta, kullanılmakta, sürgünlere, kıyımlara uğramaktadır.

- Son günlerde, özellikle yurtsever teknik elemanlar üzerinde yoğunlaşan baskı ve saldırılar, ayrıcalık temeli üzerine oturan yan ödemelerle geri alman ekonomik haklar, 12 sayılı kararname ile getirilen antidemokratik işleyişler memur statüsü içinde getirilen tedbirlerin, değil sorunlarımızı çözmek aksine derinleştirdiğini, antidemokratik baskıların daha da yoğunlaştığını kanıtlamaktadır.

Bu durumda;

Teknik elemanların tüm çalışanlarla birlikte, grev ve toplu sözleşme hakları ile donanmış sendikal haklarına kavuşmaları tek hedefleridir.

Personel Kanunu kapsamında kalarak memur statüsü içinde sorunlarımızın çözülemeyeceği, daha doğrusu haklarımızın işverenlerin insafına terk edilmeyeceği, çalışanların hak almasının ancak örgütlü bir güçle sağlanacağı bilinci yurt düzeyinde hizmet gören tüm teknik elemanlarca kabul edilmektedir. Sendikal haklar doğrultusundaki teknik eleman toplantıları işyerlerine dağılmaktadır.

Kurultay öncesinde büyük şehir ve işyerlerinde düzenlenen teknik eleman toplantıları sendikal haklar mücadelesinde önemli adımlar oluşturmuştur.

KURULTAY TEKNİK ELEMANLARIN MÜCADELESİNE YENİ BOYUTLAR GETİRMİŞTİR

Yurt düzeyindeki toplantılarda alınan kararlar gereğince Türkiye 2. Teknik Eleman Kurultayı teknik elemanların sendikal mücadelesine yeni boyutlar getirmiş, bu mücadeleyi ileriye götürecek yeni bir aşama olmuştur.

TMMOB XX. GENEL KURULU TOPLANDI

Mühendis ve Mimar Odalarının üst kuruluşu TMMOB'nin XX Genel Kurulu 23-24 Mayıs'ta toplandı. Odaların Genel Kurullarında seçilen delegelerden oluşan Birlik Genel Kurulunda yurt sorunları, TMMOB'nin XIX. dönem çalışmaları incelendi, yeni çalışma döneminin esasları belirlendi ve XX.dönemde görev alacaklar seçildi.

Genel Kurula sunulan Çalışma Raporunda, ülkemizin iç ve dış sorunlarıyla ilgili olarak kamuoyuna sunulan TMMOB görüşleri; eğitim, teknik hizmet ithali, enerji sorunu, toprak reformu gibi konularda yapılan açıklamalar yer alıyordu. Kamu kesimindeki mühendis ve mimarların sendikalaşmaları yönündeki çalışmalar, 12 sayılı kararname, yan ödemeler, haksız atama ve görevden alınmalar gibi sorunlar da Genel Kurul'da önemle ele alındı.

XIX. Çalışma Dönemi yayın yönünden önemli bir dönem oldu. Bir önceki dönemde basın-yayın organlarında etkinlik sağlamak amacıyla teksir edilen "haberler bülteni" nin yerini 8 Ağustos 1974'te yayınlanmaya başlanan "TMMOB Bülteni BİRLİK" aldı. 20 Aralık 1974 tarihinden başlayarak yayınlanan BİRLİK HABERLERİ ile 15 günde bir tüm üyelerle gönderilen 50 000 basimli bir yayın organına kavuşuldu.

Genel Kurul'da TMMOB içindeki tüm Odaların ortak bir bina içinde toplanması için arsa alımı, bina yaptırılması ve Odaların, Birliğin yayınlarının basılması için bir matbaa kurulması amacıyla Birlik Yönetim Kurulu'na yetki verilmesi de gelecek çalışmalarını çok olumlu yönde etkileyecek kararlar arasındadır.

Çeşitli yurt ve teknik eleman sorunlarının tartışıldığı, ilerki çalışmalara ışık tutan XX. Genel Kurul sonunda yapılan seçimlerde, XX. Ça-

alışma Dönemi için, Abdülkadir Kahraman (Elektrik), Osman Sencer (Fizik), Fevzi Küpeli (Gemi), Cevdet Karataş (Gemi Mak.lşl.), Arif Delikanlı (Harita ve Kadastro), Medet Özbek (İnşaat), Mahmut Arman (Jeoloji), Engin Akon (Kimya), Yalçın Çilingir (Maden), İsmet Rıza Cebi (Makina), Melih Törel (Metalürji), Sabahattin Yalkın (Meteoroloji), Teoman Öztürk (Mimarlar), İledim Ergüven (Orman), Hüseyin Gürcan (Petro), Ork Ataman (Şehir Planlama), Mansur Bilgeç (Ziraat) TMMOB Yönetim Kurulu üyesi; Lütfü Akkan, Fatih Tunç al an, Nejat Tarlan Denetim Kurulu Üyesi Metin Oruç. Beş tepe, Vural Sezer, Ertüğrul Amasyalı, Ergun Unaran, Haldun Özen Y. Onur Kurulu Üyesi olarak görevlendirildiler. Yeni Yönetim Kurulunun yaptığı görev bölümüyle, Başkanlığa Teoman Öztürk, Başkan Yardımcılığına İsmet Rıza Cebi, Saymanlığa Medet Özbek getirildi.

TOM ÇALIŞAN KİTLELERİN DAYANIŞMASINA DOĞRU

EMPERYALİST-KAPİTALİST ÖRGÜTLENME ve YAŞADIĞIMIZ SONUÇLAR

Bilim ve tekniği pazara çıkartmamış, yabancı sermaye çevreleri ile bütünleşmemiş, halkını ve yurdunu seven teknik elemanlar, sömürü ve baskıdan kurtuluş yolunu halkımızın kurtuluş süreci içinde görmektedirler. Bu görüş ile, egemen sınıflara karşı safta-

ki yerlerini de kesin ve etkin bir biçimde almışlardır.

Bu bir rastlantı değildir. Çünkü Türkiye teknik elemanları, etkin ve planlı bir biçimde örgütlenen emperyalist-kapitalist uygulamanın sonuçlarını fiilen yaşamaktadır.

Uluslararası tekellerin ve yerli işbirlikçilerinin bu örgütlenme süreci içinde, kamu kuruluşlarının planlama, yatırım, üretim ve denetleme alanlarındaki etkinliği aşamalı olarak ve özellikle son yıllarda iyice azaltılmıştır. Bir yandan bu girişimin sonucu olarak kamu kuruluşları, iç ve dış sömürü ortaklıklarının bürokratik hizmetlerini gören birimler düzeyine düşürülmekte, diğer yandan özel kesimin ve yabancı firmaların etkinliği alabildiğine artırılmaktadır.

Açıkça ortadadır ki, bugün ülkemizdeki tüm önemli yatırım karafi yabancı bankalar ve firmaların etkisiyle alınmakta, tüm büyük projelerin planlama, projelendirme, uygulama ve denetleme hizmetleri yabancılar tarafından karşılanmaktadır. Kamu kuruluşlarının yerini yabancı bankalar ve yabancı firmalar almış ve almaktadır. Bu gelişmeye paralel olarak, teknik kadroların özel kesimde yaşama olanağı bulabilmele-ri de, yabancı firmalarla ortaklık kurmaları koşuluna bağlanmıştır. Yabancı tekellerin ve yerli ortaklarının, yerli teknik kadroları kendi kâr amaçları doğrultusunda örgütlenme girişimlerinin bir örneği, 1970'lerde çıkartılan 7/117 sayılı kararnamedir. Bu kararname ile "firmalaşma" olayının hızlandırıldığı hatırlanacaktır.

Kısaca, bugün varılan noktada kamu kuruluşları, Anayasanın kendilerine yüklediği kamu görevlerini yerine getiremez duruma indirgenmiştir.

TEPKİ

Kalkınmanın vazgeçilmez unsurlarından biri olan teknik kadrolar, kendi ülkesinin işini yapamayan, denetleyeme-

yen, gelişemeyen yerli ve yabancı sermaye tarafından ucuza istihdam edilen kapıkulları durumuna indirgenmiştir. Teknik elemanlarımız yurt içinde ve yurt dışında emperyalist-kapitalist sömürü kısıpacı ile sımsıkı sarılmış bulunmaktadırlar.

Teknik kadrolarımızın 7, 65' ini oluşturan kamu görevlileri, yürürlükteki ekonomi politikasından en çok etkilenen kesimdir. Bu kesim açık bir geçim sıkıntısı içindedir ve bu nedenle, egemen sınıfların sömürü mekanizmasına karşı oluşan tepkilerin önemli bir kaynağını oluşturmaktadır. Toplu sözleşme ve grev hakları ile donatılmış sendikal örgütlenme isteği, bu genel tepkinin bugünün koşullarında oluşan somut bir görünüştür.

Özel kesimde çalışan teknik elemanların, yabancı firmalara ve yerli işbirlikçilerine öncelik tanıyan yatırım ve planlama politikası içinde günden güne artan örgütlenme isteği de önemli bir gelişmedir.

BASKI

Yurtsever kadroların bu tepkinin bilinçli ve kapsamlı bir mücadele biçimine dönüşmesi, sermaye çevrelerini ve yabancı mihrakları ciddi tedbirler almaya yöneltmiştir. Yurtsever istekler egemen çevrelerin ekonomik ve politik ittifakları tarafından susturulmak istenmektedir.

Kamu kesiminde çalışanların sendikal mücadele olanaklarının yokedilmesi ve 657 sayılı devlet memurları yasası içine hapsedilmesi, antidemokratik baskıların ilk göstergelerindedir. Aynı süreç içinde TMMOB yasası değiştirilerek Odalar kapatılmak istenmiş, demokratik meslek örgütlerinin parasal kaynakları kurutulmaya çalışılmış ve birçok yurtsever teknik eleman çeşitli suçlamalarla baskı altına alınmıştır.

Sermaye çevrelerinin sürdürdüğü bu baskı mekanizması, 1973 seçimlerinden sonra yaşadığımız 1. koalisyon hükümeti döneminde yeni boyutlar

kazanmış, görel olarak değişen ekonomik ve politik koşullarda sözü edilen ilerici girişimler, birer vaat olmanın ötesine geçmemiştir.

Şu anda yaşamakta olduğumuz 2. koalisyon dönemi, teknik elemanların haklı mücadelesinden en fazla ürken, rahatsız olan çevrelerin politik iktidarının olduğu bir dönemdir ve doğal olarak üzerimizdeki baskılar artmıştır.

Örneğin işyeri temsilcilerimiz meslek Odaları ve TMMOB ile olan ilişkileri nedeni ile sürekli rahatsız edilmekte, sözlü olarak "uyarılmakta" ve sonuç alınmadığı zaman başka bir yere atanarak etkisizleştirmeye çalışılmaktadır.

Önemli üretim birimlerinde, (-ki, örneklerden biri İskenderun Demir-Çelik Tesisleridir), devlet istihbarat örgütlerinden de daha etkin olduklarını açıkça iddia eden bazı grupların yönetiminde olan sendikaların olumlu görüşü alınmadan işçi ve teknik eleman işe alınmamaktadır.

İşe alınmış olan teknik elemanlar hakkında aynı çevrelerin olumsuz ihbarları, yasalara aykırı biçimde uygulanan işten atılmalara neden olmaktadır. Bazı kuruluşların teknik eleman arayan ilanlarının gazetelerde ilan edilmesine karşılık, kendileri gibi düşünmeyen teknik elemanların tayinlerinin bir türlü çıkmaması anlamlı örneklerdendir.

Bütün bu örnekler, gelecek günlerde yurtsever teknik elemanları daha çetin günlerin beklediğinin somut göstergeleridir.

YARGILARIMIZ GÜN GEÇTİKÇE KANITLANMAKTADIR

Bugün iktidarda olan çevrelerin antidemokratik, çıkarıcı kimlikleri, geçmiş yılların "icraat"ları ile belgelenmiştir, kanıtlanmıştır. Bu kimlik kitleler tarafından bilinmektedir.

Hükümet programında yeralan muhtemel "icraat"lar konusunda kamuoyuna açıklanan TMMOB görüşüne kısaca gözetmekte yarar vardır.

Kamu kaynaklarınızın, teşvik tedbirleri adı altında küçük bir azınlığa, hem de "hür demokratik rejim" adına peşkeş çekileceği söylenmiştir...

Bu yargımız çok kısa bir süre içinde kanıtlanmış, akraba grupları ve siyasi çıkar çevreleri paylarını almaya başlamıştır. İlk teşvik belgelerinin, bir akraba ortaklığı olan ORMA şirketi ile bir MSP mensupları ortaklığı tarafından alınması, "ulusal savaş sanayii"ni kârlı bir yatırım alanı olarak gören yeni girişimlerin programlanması, bilinen gerçekler arasındadır.

Egemen sınıfların siyasi temsilcilerinin yabancı teknelci sermayenin temsilcisi olan bankalara umut bağladığı söylenmiştir.

Kısa süreler içinde Dünya Bankası başkanının, Chase Manhattan Bank genel müdürünün ülkemizi ziyaret etmesi, Bilderberg Konferansı adı altında gizli toplantılar yapılması, görüşümüzü kanıtlayan olaylar arasındadır.

Yabancı petrol şirketlerinin halkımız ve ülkemiz zararına girişimlerinden söz edilmiştir.

Bu şirketlerin kısa bir dönem önce ilgili Bakanlık tarafından reddedilen istekleri aynen kabul edilmiş, hazineden bu şirketlere milyonlar aktarılmış ve ülkemizde, petrol arama izni verilmiştir.

Emperyalist ilişkilerin yenden yoğunlaşacağı söylenmiştir.

Hemen arkasından NATO genel sekreteri gelmiş, Kıbrıs sorununu, silah ambargosunun sonuçlarını gözden geçirmiş ve gitmiştir.vb.

Bütün bu gelişmeler ülkemiz ve halkımız açısından tehlikeli girişimlerdir. Zira bütün bu ilişkilerde, özel görüşmelerde alınan kararların, teşvik edilen yerli ve yabancı yatırımların faturasını emekçi yığınlar ve onların bir parçası olan teknik elemanlar ödeyecektir.

GÖREVLERİMİZ

Üyelerimizin, halkımızın ve ülkemizin çıkarlarına ters

düşen bu iç ve dış gelişmeler karşısında, ekonomik ve demokratik mücadelede bizlere düşen görevler daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle, bugünün koşullarında gerçekleştirilmesi gereken tüm teknik elemanlar arasındaki düşünce ve davranış birliğinin sağlanmasıdır. Ancak bu olgu tek başına yeterli değildir. Teknik eleman örgütlerinin diğer demokratik kitle örgütleri ile ilişkisi ve teknik eleman kitlelerinin diğer çalışan kitlelerle fiili dayanışması sağlanmadan etkili olunamaz.

Kitleler arası ilişki ve fiili dayanışmanın antiemperyalist, antifaşist ilkeleri ışığında bu dayanışmayı getiren tüm engeller önümüzdeki dönemde aşılmalıdır.

Emperyalizme ve onun yerli işbirlikçilerine, faşizme ve onun silahlı zorbalarına karşı gelişen demokratik mücadeleye olan katkımız, emekçi kitlelerin özlemleri gerçekleşene kadar güçlenerek sürecektir.

Tarihimiz ve dünya tarihi bizlere emperyalistlerin değil ulusal kurtuluş güçlerinin, sömürgeci halkın zafere ulaşacağını göstermiştir.

1920'ler Türkiye'sinden Vahdetin İngiliz gemisi ile, 1975'ler Kamboçyasından Lon Nol'un, Vietnamda Kaoki ve Van Tiyö'nün Amerikan uçakları ile yurtdışına kaçışları, dünyamızın görüp geçirdiği tüm işbirlikçilerin geleceğini gözler önüne seren somut örneklerdir.

"Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği, baskı ve zulüm yöntemlerinin söküp atmayacağını bilinci içinde; bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürgeci halkımızın hizmetine sunmak için" her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inancılı ve kararlıyız.

(TMMOB XIX. Dönem Çalışma Raporu, Giriş.)

PETROL DÜNYASINDA BİR AY

1973 yılı Arap-İsrail savaşı ertesinde hızla artan petrol fiyatları bilindiği gibi geçtiğimiz yıl yaygın enflasyona rağmen OPEC tarafından dondurulmuş, hatta fiyatların düşürülmesi sorunu bile ortaya atılmıştı. 1975'in Ocak ayı sonunda Cezayir'de yapılan OPEC toplantısında da İran ve Cezayir, petrol fiyatlarının yıl sonuna kadar artırılmayacağı ve hatta sonraki artışların da uluslararası ihracat fiyatlarının altında kalacağını açıkça belirtmişlerdi. Ancak ABD yanlısı olarak bilinen İran Şahının Mayıs ayında Venezüella'ya yaptığı resmi ziyaret sonunda enflasyondaki artış nedeniyle petrole zam önerisinde bulunması, petrol konusuna içinde bulunduğumuz yılda da yeni boyutlar kazandıracığına benzer. Venezüella ziyaretinde İran Şahı dünya çapında enflasyonun etkilerini silmek için petrol fiyatlarının artırılması gerektiğini söylemiştir, trans-Venezuela ortak bildirisinde enflasyonun artması nedeniyle petrol ülkelerinin son 18 ay içinde gelirlerinde % 30 azalma olduğu iddia edilmiştir. Bildiride petrol fiyatlarındaki artışın enflasyona ancak % 2 katkıda bulunduğu ileri sürülürken enflasyonun Batı Avrupada ortalama % 14 hızla gelişmesi karşısında petrol fiyatlarının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği savunulmuştur. Ortak bildiride ayrıca yeni bir uluslararası iktisadi sistem çağrısında bulunmuş ve petrol fiyatlarının sanayileşmiş ülkelerin mamullerinin fiyatlarına bağlanması istenmiştir. Bir yandan petrol üreten ülkeler ile tüketici ülkeler arasında petrol savaşı sürerken İran Şahı Rıza Pehlevinin British Petroleum Şirketinin % 10 hissesini satın almak üzere Bank of England yetkilileri ile görüşmeler yaptığı öğrenilmiştir. Bu arada bir Batı Alman enerji grubunun da BP'nin hisselerine talip olduğu söylenmektedir. Şahın BP'nin hisselerine talio olması İngiltere'de İşçi Partisi milletvekilleri arasında tartış-

ma konusu olmuş, bazı milletvekilleri BP'nin hisselerinin halka verilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

İran şahının BP'den başka Burmah Oil Company'nin Kuzey Denizi petrol yataklarından da hisse satın almak üzere şirket yetkilileri ile İran'da görüşmeler yaptığı bildirilmektedir.

Petrol konusunda bir başka gelişme de, Suudi Arabistan Hükümeti ile Arab American Petroleum Company'de ARAMCO hissesi olan yabancı petrol şirketleri (Mobil, Exxon, Texaco ve California Standard Oil) arasında Mayıs ayı sonunda Suudi-Arabistan'da yapılması beklenen görüşmeler. Bu görüşmeler de ARAMCO'nun % 100 Suudi-Arabistan Hükümetine devrolunması konusunun ele alınacağı bildirilirken MOBİL'in şu sıralarda ARAMCO'daki hissesini artıracığı söylentileri de dolaşmakta. New York Mobil Petrol Şirketi hisse senetleri satın alarak gelecek dört yılda ARAMCO'daki hissesini X 50 artırmayı planlamaktadır.

MOBİL ARAMCO'daki hissesini artırmakla bir yandan ABD'deki rafineri gereksinmelerini karşılamak için yeterli ham petrolü elde ederken öte yandan Suudi-Arabistan petrolü üzerindeki etkinliğini arttıracaktır.

TÜRKİYEDE

Mayıs ayı başında petrol konusunda MC hükümeti kamuoyunun tepkisiyle karşılanan önemli kararlar aldı. Yabancı petrol şirketlerine yılda toplam 80 milyon liralık bir ödün sağlayan varil başına 10,50 dolarlık ithal fiyatı istemi kabul edilmişti. Enerji Bakanı Selahattin Kılıç'ın aldığı bir başka önemli karar da BP'ye Türkiye'de petrol arama ruhsatı verilmesi oldu. BP'nin burjuva basımında çıkan ve Türkiye'de petrol araştırmalarına başlayacağını bildiren büyük boy reklamları böylece meyvesini vermiş oluyordu. Milliyetçi politika yalnız bu sınırlar içinde kalmıyor ayrıca petrol ürünlerinin Türkiye'deki dağıtımına yabancı petrol şirketleri de ayrı bir

kararla ortak ediliyordu.

Ulusal petrol şirketlerinin ottak olduğu Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi (ADAŞ) bundan böyle iç dağıtımda yabancı şirketlerle rekabet edecekti. Mobil ve BP şirketlerinin MC hükümeti ile pazarlıktan kazançlı çıktığı günlerde bir başka yabancı şirket SHELL ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına petrol dışındaki kaynakları değerlendirme yolundaki bir raporla başvuruyordu. SHELL, Türkiye'de bol miktarda bulunan düşük kaliteli linyitlerden petrol ve kok üretilerek ülkenin enerji ihtiyacının karşılanabileceğini öne sürüyor ve bir "Enerji Projesi" hazırlayarak bunu Bakanlığa incelemek üzere veriyordu. Doğal kaynaklarımızın tümüne el koymanın özlemi içindeki bu tür bir girişim Bakanlık yetkililerince "can kurtaran simiti" olarak nitelendiriliyordu.

DEMİR-ÇELİK FİYATLARININ İNDİRİLMESİ EGEMEN ÇEVRELERİN YARARINADIR

GELİŞMELER

Geçtiğimiz ay içinde demir-çelik kesimini ilgilendiren önemli gelişmeler kaydedildi. Bunlardan birincisi demir-çelik fiyatlarındaki % 6-16 civarındaki indirim, ikincisi de hazineyi yabancı demir-çelik üreticileri ve yerli tüccarlar lehine zarara sokan

demir-çelik için verilen gerksiz ithalat izinlerinin kaldırılmaması konusu idi.

Basında çıkan haberlerde demir-çelik fiyatı indirimi konusunda Cephe Hükümeti içinde görüş farklılıkları olduğu yer alıyordu. Erbakan yurt içi demir-çelik fiyatlarında % 60 oranında bir indirimde ısrar ederken Demirel'in bu ölçüde bir indirime karşı çıktığı söyleniyordu. Bu arada Türkiye İnşaatçılar Federasyonu bir rapor hazırlayarak fiyat indirimini desteklediklerini belirtirken bugünkü koşullara ve dış piyasa fiyatlarına göre demirin kilosununun 485 kuruştan daha aşağıya indirilmesinin gereksiz ve hatalı olduğu görüşünü savunuyordu. Demir-çelik sömürsünden pay alan farklı sermaye gruplarının çıkarlarını aynı anda gözetmenin güçlüğü ile karşılaşan hükümet ortakları daha sonra demir-çelik fiyatlarında % 6-16 oranında bir inJirim kararında anlaşmışlardır. Bir ara malı olan demir-çelik fiyatlarında yapılan indirim; buzdolabı, otomobil, konut vb. tüketim ve inşaat mallarının maliyetini düşürecek ve bu arada bahsi geçen mamullerin fiyatlarının ucuzlamadığı hatta yeni zamlar yapıldığı düşünülürse inşaatçı ve sanayicilere ek tatlı kazançlar sağlayacaktır.

Demir-çelik sektöründe git-tikçe güncellik kazanan bir başka konu da iç ve dış fiyat farklarından dolayı ithalatçılara 500 milyon liradan fazla haksız kazançta olanak sağlayan demir-çelik için verilen gerksiz ithalat izinleri idi geçtiğimiz ay içinde. Bilindiği gibi demir-çelik, Talu hükümeti zamanında çıkarılan bir kararname ile günümüze kadar gümrüksüz ve istihsal vergisi alınmaksızın ithal edilebilmekte. Bu arada dış ve iç piyasadaki fiyat farklılıkları nedeniyle yerli işletmeler ithalatçılarla rekabet edemezlerken,

bir kısmı da iflasın eşiğine gelmişlerdir. 1975 yılı içinde 140 bin ton demir-çelik ithali öngörülürken Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yılbaşından beri 397 bin ton demir-

çelik ürünü için ithal izni vermiştir. Ülkede (kamu sektörü ve özel sektör dahil) 1 milyon tondan fazla demir stoku bulunmasına rağmen Cephe Hükümetinin ithalat izinlerini durdurmamasının nedeni olarak hükümetin MSP kanadının demir-çelik ithalatı yapan tüccar sermayesini gücendirmemek arzusu gösterilmektedir.

METALÜRJİ MÜHENDİSLERİ ODASININ BİLDİRİSİ

Bu konuda Metalürji Mühendisleri Odası bir bildiri yayımlamıştır. Yeni hükümetin demir-çelik fiyatlarını indirme politikasının, acısı çalışanların sırtından çıkacak olan, sermayedarların kârlarını çoğaltıcı, egemen çevrelerin yararına ve halkımız çıkarlarına ters düşen bir uygulama olduğu belirtilen bültende özetle şöyle denilmektedir:

Demir-Çelik fiyatlarının indirilmesinin ne anlama geleceğini, ülkemiz demir-çelik üretiminin ne durumda olduğuna bakarak anlıyabiliriz. Ülkemizde demir-çelik üreten ve sanayii etkileyecek iki büyük kuruluş mevcuttur: Karabük ve Ereğli Demir-Çelik Kuruluşları. İskenderun'daki 3. Demir-Çelik İşletmeleri henüz üretime geçmemiştir. Demir-çelik fiyatlarının indirilmesinin bu iki kuruluş üretimlerini olumsuz yönde etkileyeceği açıktır. Fiyat indiriminin gerçekte kimlerin yararına olduğunu anlamak için bu iki kuruluşun üretimlerine kısaca bakmak gerekecektir. Karabük Demir-Çelik'in üretiminin önemli bölümü haddelenmek üzere hazırlanan ingot, kütük vb. mamullerdir. Karabük Demir-Çelik Kuruluşlarının hemen yanında kurulan haddehaneler bunları alır, haddeler ve piyasaya sürer. Haddelenen mamuller genel olarak inşaat kesiminde kullanılan inşaat çelikleridir. Üretim kalan bölümü ise çelik konstrüksiyon ve çeşitli yedek parça imaline yöneliktir. Ereğli Demir-Çelik Fabrikasının üretimi ise saç levha-

lar üzerinde yoğunlaşmaktadır. Saç levha üretimi ülkemiz tüketim sanayininin (otomotiv, buzdolabı, çamaşır makinası vb.gibi) en önemli

giroiletendendir. Demir-çelik üretimimiz yukarda da belirtildiği gibi inşaat ve tüketim malı imaline girdi verecek şekilde düzenlendiği için, fiyat indiriminin lüks konut yapımcılarının ve tüketim malı imalatçısı sanayicinin işine yarıyacağı açıktır. Şu sırada yaz aylarına girilmekte ve inşaat mevsimi açılmaktadır. Ne var ki yatırımlar temel altyapı inşaatını hızlandıracak düzeyde değildir ve o hıza ulaşacağı da benzemektedir. Bu durumda demir-çelik fiyatlarını indirmek lüks konut yapımını hızlandıracaktır. Ancak konut ve kira fiyatlarında da bir düşme olacağını söyleyemeyiz. Bu olguyu çimento fiyatlarının da indirilmesi hızlandıracaktır.

Kaldı ki piyasayı ellerinde tutan haddecilerin ve demir tüccarlarının karaborsa ve piyasa oyunlarıyla kendi satış fiyatlarını, kârlarını düşürmeyecek bir düzeyde tutacakları da açıktır.

Saç levhalar konusunda durum daha da belirgindir. Kısa bir süre önce dayanıklı tüketim mallarının fiyatları artırılmıştır. Şimdi ise bu malların üretiminde en önemli girdi olan saç levhaların fiyatları indirilmektedir. Başka bir deyişle maliyetler düşmekte buna karşılık mamul fiyatları yükselmektedir.

Demir-çelik fiyatlarındaki indirim karşısında kuruluşların çalışanların ücretlerini bile ödeyemez duruma düşecekleri şimdiden basında yer almıştır. Bu zararların devlet tarafından karşılanması, bu politika ile sermayedarların elde edeceği kârların hal-kımız tarafından finanse edileceğini göstermektedir.

AFSİN-ELBİSTAN PROJE ÇALIŞMALARI

Afsin-Elbistan Entegre Projesi çalışmaları sürdürülmektedir. Afsin-Elbistan Termik Santrali, Kahramanmaraş'ın yaklaşık 100 km kadar kuzeyinde Elbistan ve Afsin kasabaları arasında, bu bölgede bulunan düşük kaliteli linyit kömürü yataklarının değerlendirilmesi amacıyla kurulmaktadır.

Proje ana hatları ile iki kısımdan oluşmaktadır:

- 1) Maden, sahası
- 2) Termik santral

Projenin birinci kısım çalışmaları (maden sahası) TKİ tarafından yürütülmektedir. Kömür yataklarının kullanılabilir kapasitesi yaklaşık 1,8 milyar tondur. Kömür ortalama 40-120 m arasında değişen bir toprak örtüsünün altında bulunduğundan, önce toprak örtüsü kaldırılacak ve kömür açık olarak işletilecektir. Kömürün kalitesi ortalama olarak 1000 kcal/kg'dır. Yılda yaklaşık 20 milyon ton kömür üretimi amaçlanmıştır. Bunun 17,2 milyon tonu santralda kullanılacak 2,8 milyon tonu ise evlerde yakıt olarak kullanılabilir.

Projenin Termik Santral kısmı TEK tarafından üstlenilmiştir. TEK kendi kapsamı içinde işleri paketler halinde ihaleye çıkartmıştır. Bunlar 12 tane:

- 1) Buhar üretimi (Kazan)
- 2) Türbo-Generatör
- 3) Kömür-kül nakil sistemi
- 4) Salt sahası
- 5) Su tasfiye sistemi
- 6) Pompalar
- 7) Transformatörler
- 8) Düşük gerilimli elektrik donanımı
- 9) Kontrol aletleri
- 10) İnşaat işleri
- 11) Genel müteahhit
- 12) Diğer kısımlar

Şimdiye kadar ilk 4 kalem sözleşmeye bağlanmıştır. Kazan ihalesi VKW Vereinigte Kesselwerke AG (Batı Almanya) firmalarından oluşan konsorsiyuma verilmiştir. Türbo-Generatör ihalesini BBC/CEM (B.Alman/Fransız), Kömür-kül

nakil sistemi ihalesini PHB Pohlig Heckel Bleichert (B.Alman) ve salt sahası tesisleri ihalesini de BBC (B.Alman) firmaları almıştır. Transformatör ihalesine ait teklifler ise 22 Mayıs 1975 tarihinde TEK'na verilmiş olacaktır. Düşük gerilimli elektrik donanımı ve kontrol aletleri şartnamelerinin hazırlanmasına devam edilmektedir.

Diğer müteahhitler tarafından temin edilen malzemenin Türkiye'de nakli, sahada montajı, santralin işletmeye alınması ve diğer müteahhitlerce temin edilemeyen malzemenin temini işlerini görecektir olan Genel Müteahhit ihalesi için çeşitli firmalardan tanıtıcı doküman istenmiş ve bu dokümanlara göre 7 firmaya yeterli belge verilmiştir. Şartname hazırlıkları ise sürdürülmektedir. Genel Müteahhit ihalesi ile ilgili yeterli belge verilen 7 firma şunlardır:

- 1) MWK Int. Ltc. Inc. (ABD)
Fischbach and Moore (ABD)
Int. Corp.
- 2) Foster Wheeler Corp. (ABD)
- 3) Bechtel Fover Corp. (ABD)
- 4) Nurol İnş.Koli.Şti. (Türkiye)
Blount Brothers (ABD)
- 5) Energo-Project (Yugoslavya)
Burns and Roe (ABD)
- 6) BBC
VKW (B.Almanya)
Babcock
- 7) GIÉ (İtalya)

BOYOK SERMAYENİN ÖNERİLERİ

Sermaye kesiminin önde gelen liderleri geçtiğimiz ay içinde İstanbul'da Çınar Otelinde 2 gün süren gizli bir toplantı düzenlediler. Basına sızan haberlere göre toplantıya çeşitli finans gruplarını temsil eden elliye yakın işadamları katıldı. Toplantıda işçi

ücretlerindeki artışın önlenmesi, kredi olanaklarının artırılması gibi konularda tam bir görüş birliğine varılırken, siyasi tercih konusunda aynı durum gözlenemiyordu. Özellikle tzmir ve bir kısım Ankara finans grupları AP'nin desteklenmesi gerektiğini savunurlarken, İstanbul sermayesini ağırlıklı olarak temsil eden Ertuğrul Soysal ve Can Kır-aç'ın CHP'nin de özel sektöre saygı duyan, işadamlarıyla ilişkileri zedelemeyen bir parti olduğu yolunda konuşmalar yaptığı görülmüyordu. Bu arada finans kapitalin özellikle İstanbul kesiminin, pamuk ihracatı, tekstil sanayi gibi konularda Çukurova ve tzmir kesimlerinin acil taleplerine önceliklik cevap veren Hükümetin icraatını eleştirdiği görülmüyordu. Toplantıda ortak karar ve görüş birliğine varılan noktalar ise özetle şöyle idi: "Sanayide çalışma barışı mutlaka kurulmalıdır. Fabrika kurulması işadamlarından isteniyorsa, fabrikalara el koyma özlemlerinin giderilmesi gerekir. Çoğalan işçi sendikalarının ücret attırımı talepleri işverenleri rahatsız etmekte ve bu yüzden çalışma barışı kurulamamaktadır. Toplu sözleşme zamları ile işçi ücretleri geçinme endekslerinin çok üstüne çıkmıştır ve bir işçi bir işletmeye yılda 84 bin liraya mal olmaktadır. Artık işçi ücretlerinin artırılmasına engel olunmalıdır. Sık sık kullanılabilen grev hakkı karşısında lokavt da serbestçe kullanılabilmelidir." Toplantıda ayrıca "Anayasamızın kabul ettiği ekonomik rejimin 'liberal kapitalizm' politik rejiminin ise 'özgürlükçü demokrasi' olduğu halde iş kanunlarının totaliter ülkelerin kanunlarına benzediği" görüşü öne sürüldü. Türkiye de solun güçlenmekte olduğu ve bu tehlikeli gidişe son verilmesi gerektiği görüşünde de konuşmacılar birleşiyordu. Toplantının sonundaki inans kapitalin İstanbul kesiminden gelen ve özel sektörün merkezî bir karar organı işlevini görecek "Millî Konsey" önerisine ise başta Sakıp Sabancı (Çukurova) olmak üzere bazı sanayi ve ticaret odaları başkanları karşı çıkıyorlardı.

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN 1975 FİNANSMAN İHTİYACI 30 MİLYAR LİRA

Kamu iktisadi teşebbüslerinin 1975 yılı yatırım ve finansman programlarında yer alan yıllık ödemeler toplamının 28 milyar 926 milyon lira, temini gereken finansman ihtiyacının ise 30 milyar 761 milyon lira olacağı belirtilmektedir.

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve 27 kamu iktisadi teşebbüsünü içeren raporda, bu kuruluşların 1975 yılında toplam 3 milyar 16 milyon lira zarar edeceği, 28 milyar 926 milyon lira ödeme yapacakları ve kaynak toplamlarının 22 milyar 939 milyon lira olacağı belirtilmektedir.

27 kamu iktisadi teşebbüsü arasında en fazla yatırım yapması öngörülen, 3 milyar 83 milyon liralık yatırımla Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'dır. Türkiye Demir Çelik Endüstrisi Kurumu'nun 2 milyar 600 milyon liralık, Etibank'ın 1 milyar 635 milyon liralık, TCDD'nin 2 milyar 603 milyon liralık ve TKİ'nin 1 milyar 50 milyon liralık yatırım yapması öngörülmektedir.

YATIRIM, FİNANSMAN

Kamu iktisadi teşebbüslerine finansman için 1975 yılında toplam 30 milyar 761 milyon lira gerektiği ve ihtiyacın karşılanması için Devlet Yatırım Bankası, bütçe, dış proje kredisi, özel fon ile dış borçlanma ve döviz olarak sağlanacak diğer olanaklardan faydalanılacağı bildirilmektedir. Dış borçlanma ve döviz olarak sağlanacak olanakların 7 milyar lira civarında olması gerekmektedir.

(Cumhuriyet, 2 Mayıs 1975)

ORTAK PAZAR'IN YENİ ÜYELERİ

Yunan Dışişleri Bakanı Bitsios İtalya'ya yaptığı resmi ziyaret sırasında yaptığı basın toplantısında Yunanistan'ın bir yıl içinde AET'ye tam üye kabul edilmesini isteyeceğini söylemiştir. İtalya Dışişleri Bakanı da Yunanistan'ın AET'ye katılımını desteklediğini söylemiştir.

İsrail'in AET'ye alınması Arap ülkelerinin tepkisine yol açmıştır. İsrail ile Ortakpazar ülkeleri arasında imzalanan anlaşma İsrail mallarının 1977 yılı ortalarına kadar bir engelleme ve gümrük duvarı ile karşılaşmadan AET pazarlarına kademeli olarak girebilmesini öngörmektedir.

TSE 15. GENEL KURULU

Türk Standartları Enstitüsü'nün 15. Olağan Genel Kurulu 23 Mayıs 1975'te Ankara'da toplandı. Genel Kurula Odamız temsilcisi olarak Aykut Erol katıldı. Genel Kurul, şimdiye kadar olageldiği gibi yine Ticaret ve Sanayi Odalarından gelen büyük sayıda delegenin egemenliği altında yapıldı. Başka ülkelerde genellikle devlete bağlı kuruluşlar olarak kurulan ve çalışan standartlar kurumlarının aksine, TSE, bi-

lindiği gibi özel kesim temsilcilerinin çoğunlukta olduğu genel kurullarca yönetilmektedir. TSE'de çalışan personelin memur sayımları gerçekleştirilerek sendikalaşmaları önlenmiş, böylece de iş güvenliğinden yoksun kalmaları sağlanmıştır. TSE'nin denetimi her yıl Genel Kurula "adet yerini bulsun" kabilinden sunulan bir iki sayfalık denetleme raporları ile geçiştirilmektedir. Büyük törenlerle "2000'inci Türk Standartı"nın kabulünü kutlayan TSE'nin 15 yılda kabul ettiği 2000 standartın 1500'den çoğunun çeviri olduğu bilinmektedir. 15. Genel Kurul TSE'nin temel sorunlarının hiçbirine çözüm getirmedi 23 Mayıs günü toplanmış, aynı gün çalışmalarını bitirerek dağılmıştır.

"HOKOMET PROGRAMININ GETİRDİKLERİ" KONULU PANEL

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği 3 Mayıs'ta "yeni hükümet programının ekonomik, sosyal ve kültürel yönden getirdikleri" konulu bir panel düzenledi. TİB'den Aydın Köymen'in, DİSK'den Ercan Erdiner'in, TÜTED'den Osman Aybers'in, TÖB-DER'den İlhan Alkan'ın, İktisatçı Yalçın Küçük'ün ve TMMOB'den Teoman Öztürk'ün katıldığı panelde konuşmacılar konuyla ilgili görüşlerini açıkladılar. Konuşmaların ayrıntılı özeti Birlik Haberleri, Sayı 13'de yer almıştır.

TOM ÖĞRETİM ÜYELERİ DERNEĞİ KURULDU

Yüksek öğretim kurumlarının topluma karşı görevlerini yerine getirebilmeleri için tam bir özerklik ve gerçek bir özgürlük ortamı yaratılmasını amaçlayan Tüm Öğretim Üyeleri Derneği (TÖD) kurulmuş ve faaliyete geçmiştir. Derneğin genel başkanlığına Prof. Dr. Cevat Geray seçilmiştir. Yönetim Kurulunun açıklamasında yüksek öğretim kurumlarında görevli bütün öğretim üyeleri ve yardımcıları dernek çatısı altında birleşmeye çağırılmış, dernek üye sayısının şimdiden 200'ü bulunduğu belirtilmiştir. Açıklamada şöyle denilmektedir.

"Son yıllarda öğretim ve öğrenim özgürlüğüne, üniversite özerkliğine, üniversite içinden ve dışından yöneltilen Anayasa ve insanlık dışı, çağ gerisi kaba kuvvet gösteri ve uygulamalarının kurumsallaştırılmakta olduğu, giderek öğretim üyeleri ile öğrencilerin can güvenliğinin kalma-dığı bir gerçektir. Bu durum, öğretim üyelerinin demokrasiye, özgür düşünceye dayalı akademik ortamın kurulması için güçbirliği içinde çaba göstermek amacıyla demokratik bir örgütlenme içine girmelerini zorunlu kılmaktadır.

Bu nedenle, ülke, özellikle eğitim sorunlarını bilimsel yaklaşımla incelemek, öğretim üyeleri arasında güçbirliğini gerçekleştirmek, hak ve özgürlüklerini demokratik yoldan sağlamak amacıyla, çeşitli üniversite ve yüksek öğretim kurumlarında görevli öğretim üye ve yardımcıları, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği'ni (TÖD) kurmuşlardır. Ülkedeki tüm meslektaşlarımızı derneğin çatısı altında birleşmeye çağırıyoruz. Derneğin bu uğurdaki çabalarının ancak tüm demokratik güç ve kuruluşlarla dayanışma içinde başarıya ulaşacağı inancımızı da belirtmek isteriz."

Geray'ın başkan seçildiği Yönetim Kurulunun öbür üyeleri şöyledir: Doç.Dr. Yalçın Sannalan, Dr. Oğuzcan Özaltın, Dr. Güney Gönenç, Dr. Gürel Tüzün, Dr. Necdet Bulut, Asistan Oktay Erbatır.

I. ULUSAL BİYOMÜHENDİSLİK TOPLANTISI

1. Ulusal Biyomühendislik Toplantısı 12-14 Mayıs 1975'te Orta Doğu Teknik üniversitesinde yapıldı. Düzenleme kuruluunda üyemiz Y.Prof.Dr. Halil Gülçür'ün de bulunduğu toplantıya 34 bilimsel bildiri sunuldu. Toplantının sonunda "Biyomühendisliğin belirlenmesi ve Türkiye'de biyomühendisliğin geleceği" konulu bir de açık oturum yapıldı. Toplantıya sunulan bildiriler arasında üyelerimizin sundukları şunlardır: Fizyolojik Tremor (Asos. Prof. Dr.Halil Bengi ve Bahattin Karagözoğlu), Bilgisayarın Yürüyüş Bozukluklarını Tanılamak İçin Veri Toplamada Kullanılması (Y. Prof. Dr. Doğan Çalikoğlu), Canlıları Etkileyen Bazı Olaylar ve Nedenlerinin Deprem Yönünden İncelenmesi (Hayrettin Araz), Konuşma Aksaklıklarının Bilgisayar Analizi (Kaya Gülüt).

EMO TEKNİK GEZİSİ

Odamız 11 Mayıs'ta a Hirfanlı baraj ve hidroelektrik santralına bir teknik gezi düzenledi. Geziye katılan üyeler Hirfanlı santralını ve yerleşme bölgesini gezdiler ve santral hakkında ilgililerden teknik bilgi aldılar. Aynı zamanda bir piknik niteliğinde olan gezi üyelerimizin bilgilenmeleri bakımından yararlı olması yanında, eğlenceli ve dinlendirici bir gün geçirmelerini de sağladı. Gezi dönüşü üyeler bir sonraki teknik gezide buluşma dileğiyle ayrıldılar.